

Prioritné aktivity

Sprievodca po novej stálej expozícii Múzea SNP (Slovensko v protifašistickom hnutí odporu Európy v r. 1939 - 1945)

Komentár:

Stála expozícia Múzea SNP prezentuje rozhodujúce politické, vojenské a spoločenské udalosti histórie Slovenska v kontexte s dejinami Európy v rokoch 1918 - 1948. Úvodná časť expozície dokumentuje vojensko-politický vývoj Slovenska od roku 1918 do roku 1939 v súvislosti s vnútropolitickým a zahraničným vývojom Československa v kontexte európskych dejín. Organicky mapuje vznik a vývoj novodobých európskych diktatúr vo fašistickom Taliansku a nacistickom Nemecku. V širších a príčinných súvislostiach prezentuje vojensko-politický vývoj na frontoch druhej svetovej vojny a najmä antifašistickú rezistenciu v Európe a na Slovensku v rokoch 1939 - 1945. Po prvýkrát je dokumentovaná problematika tragédie európskeho židovstva a holokaustu v štátoch okupovaných nacistickým Nemeckom. Paralelne prezentuje tragický osud židovského obyvateľstva na Slovensku deportovaného v rokoch 1942 a 1944 do nemeckých koncentračných a vyhladzovacích táborov na územie okupovaného Poľska. Dokumentuje i problematiku ľudáckeho hnutia a organizácií nemeckej menšiny na Slovensku v rámci ČSR a počas existencie Slovenskej republiky v rokoch 1939 - 1945. Ústrednú tému expozície tvorí protifašistický odboj a jeho vyústenie do SNP ako súčasť európskej antifašistickej rezistencie v rokoch druhej svetovej vojny. Dôkazom toho je aj rozsiahla dokumentácia o medzinárodnej účasti príslušníkov 32 národov a národností sveta a spojeneckej pomoci štátov antifašistickej koalície. Podrobnejšie je spracovaná aj téma o formovaní a aktivitách antifašistickej rezistencie v zahraničí a účasti československých jednotiek na frontoch 2. svetovej vojny. Podstatne je rozšírená dokumentácia o represáliách nacistov a príslušníkov POHG na Slovensku v rokoch 1944-1945. V rámci objektívneho dokumentovania sú prezentované aj represívne akcie pseudopartizánov a asociálnych živlov, ku ktorým došlo na povstaleckom území.

Okrem podrobnej dokumentácie povstaleckej armády, partizánov a žandárov je zachytená aj prítomnosť nemeckých vojsk nasadených na potlačenie SNP vrátane nemeckej generálnej ofenzívy a úloha nemeckej domobrany Heimatschutz.

V expozícii je dokumentovaná aj problematika ukončenia 2. svetovej vojny a povojnového usporiadania sveta, čo vytvára objektívny obraz o týchto zlomových udalostiach. Potrestanie vojnových zločincov a kolaborantov v Európe (Norimberský proces, retribučné súdnictvo v Európe a na Slovensku), odsun Nemcov z ČSR a výmena obyvateľstva medzi ČSR a Maďarskom tvorí ďalší nový samostatný celok.

Záverečný celok expozície tvoria perzekúcie účastníkov odboja a odporcov režimu po februári 1948 s akcentom na vynútené odchody do emigrácie, súdne politické procesy 1948-1959, perzekúcie cirkví, súdne procesy s kulakmi, na vysídľovacie akcie nežiadúcich osôb v rokoch 1948-1953, osudy povstalcov po roku 1948, na zriadenie pomocných technických práporov v rokoch 1950-1954 a rehabilitácie nespravodlivo odsúdených začiatkom 60-tych rokov 20. storočia.

